

Läsnyckel

Splej: Mysteriet med fuskarna

Torsten Bengtsson

Ill.: Katarina Strömgård

Den sjätte delen i mysterierien om kompisgänget "Splej" som har sin egen nyhetskanal. Grannhuset hyrs ut till några fotbollsproffs och Peo ska bara hämta en boll han råkat skjuta in i deras trädgård när han får höra ett avslöjande samtal. Ett nytt fall för Splej att lösa!

Innan du läser

Beskriv vad du ser på omslaget. Hur verkar stämningen vara? Vad tror du de fyra i Splej tänker? Vad tänker du när du ser bilden och läser bokens titel?

Läs baksidestexten. Varför skulle en spelare gå med på att förlora avsiktligt? Hur tror du Splej ska bära sig åt för att avslöja fusket?

Läs kapitelrubrikerna och fundera över om de ger ytterligare ledtrådar till handlingen.

Om du tittar noga på ordet Splej på omslaget så förstår du kanske varför gruppen kallar sig det. Du kan kanske också räkna ut vad var och en har för roll?

Medan du läser

Ett hot

Varför tror du Peo tycker det känns pinsamt när Ester kommer? Kan du känna igen dig?

Om du skulle starta en studio, vilka av dina kompisar skulle du helst göra det med? Var skulle ni vara?

Är Billys hot bara något otrevligt eller är det en brottslig handling att säga som han gör till Peo?

Varför berättar inte Peo för Ester vad som hänt?

Mötet i stugan

Vad skulle du gjort i Peos ställe? Varit tyst, pratat med en kompis eller en förälder?

Att inte orka skoja eller prata som vanligt med kompisar när något hänt eller man oroar sig för något kanske du kan känna igen dig i? Peos kompisar reagerar väldigt fint – om du varit med om något liknande, märkte dina kompisar hur du kände? Vad gjorde de? Hur skulle du önskat de reagerade?

Matchen

Har du någonsin varit på en större fotbollsmatch? Fanns det supportrar som uppförde sig som mannen i keps där? Hur var matchen du såg?

Vem av de fyra i Splej tycker du att du själv mest påminner om under matchen?

Peo verkar inte riktigt tro på att Billy och Peter fuskar – varför tror du han tvivlar? Vad finns det som talar för att de fuskar?

Hur mycket brukar du prata med dina föräldrar om hur dagen varit? Tycker du dina föräldrar brukar verka stressade?

Ester får en galen idé

Jamal har rätt – det är faktiskt inte tillåtet att avlyssna på det sätt Ester föreslår. Men kan man bugga någon lagligt i Sverige? Varför finns det begränsningar kring avlyssning?

Vad säger beskrivningen av huset om Billy och Peter tycker du?

Vem är det som är kvar i huset tror du?

Rakt i en fälla

Har du något "trick" för att lugna dig själv? Tror du Peos sätt skulle fungera för dig?

Peter menar att han hoppas att Peo ska berätta vad han hörde. Varför tror du han vill det?

Vad är spelskulder?

Oväntat besök

Är Billy och Peter "samma skrot och korn" som man säger eller tycker du de verkar olika?

Alla har ett val, säger Anna, tränaren. Håller du med om det?

Ett nytt program

Vad tror du kommer hända med Billy och Peter? Kan de hamna i fängelse? Vad hoppas du ska hända med dem? Tycker du laget ska förlåta dem?

Varför tror du de ställer upp på intervjun?

En sista sak

Tror du Peos oro efter vad han varit med om helt gått över nu?

Efter läsningen

Vad tyckte du var bra i boken? Vad minns du bäst från handlingen?

När var det som mest spännande?

Finns det något du hade velat ändra på som du tycker skulle gjort boken mer spännande?

Vilket tema tycker du är viktigast i boken?

Vilken karaktär i boken tycker du mest påminner om dig själv?

*

När Torsten Bengtsson skriver inspireras han i likhet med många författare ofta av verkligheten. På senare år har det stått mycket i tidningarna om fixade matcher. Leta upp tidningsartiklar och tv-inslag som handlar om det och försök sätta dig in i vad det handlar om. Vad tycker du man borde göra åt problemet med fixade matcher? Vad finns det för andra sätt att fuska inom idrottens värld?

*

Journalistik

Spela in ert egna nyhetsreportage! Börja med att leta upp en nyhetsartikel (eller leta efter en nyhet som kanske finns i din närhet) som ni vill göra till ett nyhetsreportage. Titta sedan på olika nyhetsinslag: hur är nyhetsuppläsarna klädda, hur ser det ut där de filmar, var är filminslagen inspelade (i förhållande till vilken nyhet som läses upp), vilken typ av frågor är det som ställs? Nu kan ni börja skriva ett manus där ni bestämmer vilka frågor som ska ställas och hur de ska besvaras. Välj också vem som ska spela vilken roll och vem som ska filma. När man ska spela in en film behöver man också hitta en plats man tycker passar bra. Nu är det bara att sätta igång och filma!

*

Skriv en mysterieberättelse

Prova författarens svåra arbete – bygg en egen deckarintrig! Jobba gärna i grupp. Hur lång tid det tar kan variera men på en förmiddag kan man jobba fram en intrig (=handling, story, röd tråd).

* Vem/vilka vill ni ska lösa brotten?

Vem ska vara brottsling? Tänk igenom de **karaktärer** ni skapar vad gäller ålder, utseende, intressen, bostad, karaktärsdrag, relationer m m. Karaktärerna är viktiga för att skapa en bra berättelse och de som ska lösa brottet kommer att bli berättelsens huvudpersoner.

* Vilket **brott** ska det handla om? Tänk igenom några olika slags brott som finns innan ni bestämmer er.

* **Var** ska berättelsen utspela sig? Det är ofta bra att välja en plats man känner väl till.

Vad är **brottsplatsen**? Vad kan det finnas för **ledtrådar** på brottsplatsen?

* Vilka karaktärer behövs för att skapa **villospår** (falska ledtrådar) som leder dem som ska lösa brottet fel? I mysterieböcker misstänker ofta den som ska lösa brottet fel person från början för att öka spänningen i berättelsen...

* Hur räknar den som löser brottet ut vem som är misstänkt? Vilka **ledtrådar** stärker misstankarna?

* Hur skapar ni en spännande **upplösning** där misstankarna ska bevisas och den skyldige gripas?

Vad händer med karaktärerna när brottet är löst?

Använd gärna de fetmarkerade orden som rubriker och lösa post-it-lappar – då blir det lätt att testa idéer som senare kanske förkastas eller kasta om i händelseförloppet. Sedan är det bara att sätta igång att skriva, eller kanske berätta, själva historien...

Hegas arbetsmaterial kallar vi Läsnycklar – med fokus på samtal och bearbetning. Vi vill att böckerna ska räcka länge och att läsaren ska aktiveras på olika sätt och på olika plan. Ibland fokuserar Läsnyckeln mest på innehållet, ibland mer på genren, språket eller formen, det beror på vilken titel det gäller.

Välj ut frågor och uppgifter utefter vad som passar din klass/barngrupp. Jobbar du med yngre barn får förstås skriv-uppgifter förvandlas till något annat. Uppgifterna kan användas individuellt eller gemensamt i t ex boksamtal. Antingen jobbar ni med dem under läsningens gång, eller efteråt. Svaren på de flesta frågorna finns i texten – det finns inget facit i den här Läsnyckeln.

Mycket läsnöje!